

SVOBODNA SLOVENIJA

ESLOVENIA LIBRE

Glasilo Slovencev v Argentini

Leto LXXVIII | 25. novembra 2019 - Buenos Aires, Argentina | Št. 30

www.svobodnaslovenija.com.ar

Svobodna Slovenija

PRIJETEN SLOVENSKI DAN IN OBLETNICA DRUŠTVA SLOVENSKA VAS

Tako nekako kot se družina pripravlja na kakšen svoj posebno pomemben praznik in pri tem skrbi, da se opravijo potrebna popravila, da se prebarva, kar se že kaže potrebno, da ves prostor čim lepše izgleda in da je seveda vse potrebno že pripravljeno, tako je bilo v Hladnikovem domu v nedeljo, 10. decembra, ko se je v Slovenski vasi vršil 64. Slovenski dan in je Društvo praznovalo svojo 67. obletnico. Dan je bil že od zgodnjih jutranjih ur, hvala Bogu, kakor praznično narejen, da sta dom in cela vas še bolj blestela.

Prijetno je, ko se v takih okoliščinah družimo. Prijetno za gostitelje in za goste. V takem razpoloženju smo se najprej zbrali v Domu, kjer smo po kratkih pozdravih počastili narodne simbole naših dveh domovin s petjem himen ob dviganju zastav, ki sta na drogu plapolali ves čas praznovanja, kot znamenje naše zavednosti in spoštovanja.

Iz Doma je manj kot sto metrov do župne cerkve posvečene Mariji Kraljici, ki te dni ravno praznuje 60-letnico blagoslovitve. Vaški dom in cerkev sta že od začetnih let tesno povezana. Oba sta delo slovenskih rok, prednostno zgrajena v času, ko so po vaških družinskih hišah bile še hude pomanjkljivosti. V cerkev smo se napotili, da ob sveti daritvi z božjim blagoslovom pričnemo skupen praznik in da Bogu priporočimo celoletno delovanje organizirane skupnosti.

Ob prisotnosti predsednikov Zedinjene Slovenije, vseh krajevnih domov in drugih organizacij je praznično mašo daroval g. Toni Burja CM za vse žive in pokojne člane, posebno pa se

je spomnil tudi ljubljanskega in izseljenskega škofa dr. Gregorija Rožmana, ki je pred šestdesetimi leti, prav na dan pred blagoslovitvijo naše cerkve, odšel k Bogu po plačilo križa, ki si ga je s težkim življenjskim delom in trpljenjem nedvomno zaslužil. Za zgled nam je g. Toni postavil pogum, ki so ga bratje Makabejci izpričali do mučeniške smrti, iz Evangelija pa podčrtal, da je naš Bog Bog živih in naj v Njem vsi živimo.

Povsem razumljivo je prijetno razpoloženje pri kosilu, ko vsi vemo, da bomo v Hladnikovem domu po zaslugi kuharic in strežnikov vedno dobro postreženi. Med kosilom nas je tudi obiskal in pozdravil škof v Avellanedi – Lanusu mons. Ruben Oscar Frassia, ki je pohvalil delavnost skupnosti in nam priporočil še nadaljnje ohranjanje slovenskih izročil.

V kratki pavzi se je jedilnica preobrazila v dvorano. Ponovno sta pozdravila predsednika doma g. Vinko Glinšek in Zedinjene Slovenije inž. Jure Komar, za njima pa še novi veleposlanik Republike Slovenije g. Alain Brian Bergant. Omenil je svoje bližnje dejavnosti in obilne načrte, skupnosti obljubil tesno sodelovanje, vsem navzočim pa voščil vesele bo-

žične in novoletne praznike.

Že nekaj let se na Slovenskem dnevu izroča dvojce priznanj. Na predlog Z.S. ga je letos prejela Alenka Jenko, odbor Društva Slovenska vas pa se je odločil za skupinsko priznanje. Utemeljitvi objavljamo posebej, prav tako pa tudi sledeči slavnostni govor Martina Sušnika, ki je na podlagi zanimive anekdote utemeljil svoja globoka razmišljanja.

PRESENEČENJE

»Presenečenje« nas je presenetilo iz različnih vidikov. V prvi vrsti to, da se je režiser Dani Grbec tokrat odločil za popolnoma lahko komedijo, kateri niti avtorja ne poznamo. Zdi se upravičena izbira, saj potrebujemo na naših odrih včasih tudi kaj absolutno brezskrbnega, kar je publika kaj kmalu potrdila, se vklopila in močno uživala razvoj komedije. Razvoj, ki znova in znova preseneča, ko je že večkrat vtis da gre v zaključek, pa se kolo dogodkov ponovno zavrti in odpira v novih zapletih.

Veselo presenečenje je tudi bil pristop novih gledaliških igralcev, ki so se ob že poznanih in priznanih vsi po vrsti dobro vključili v

odrsko dogajanje in držali ritem, ki ga take komedije nujno zahtevajo. Med njimi pa je le pravično, da posebej omenimo Natasho Grbec, ki je dokaj prepričljivo zgradila vlogo mlade Tončke Koren in pri tem z drobnimi finesami dokazala, da je nedvomno talentirana in obetavna igralka. Na žalost je po pomoti izpuščena na programu.

Ponovno torej priznanje Daniju Grbcu in njegovi »gledališki šoli« in hvala za novo darilo. Hvala za očitno skrbno pripravo, ki jo tudi taka lahka komedija potrebuje. Zahvala pa tudi vsem sodelavcem, ki s svojim nena-domestljivim prispevkom omogočijo uspešno predstavo.

Program se s tem še ni zaključil. Nadaljeval je na prostem, kjer je RAST XLVIII prikazala bogat in dobro izveden program, ki so ga naštu-dirali za svoje zaključno potovanje v Sloveniji.

V prijetno veselje prisotnih je še zvečer igrar ansambel Baires Polka in zvabil na plesišče tako mlajše kot starejše udeležence tega praznovanja.

Franci Sušnik

PRIZNANJA *ob Slovenskem dnevu in obletnici Društva Slovenska vas*

Društvo Slovenska vas

Lahko povemo, da se je rodila 16. maja 1949, na dan ko je izseljenski duhovnik Janez Hladnik z majhno vsoto denarja podpisal kupno pogodbo za prvi del vasi. Njegova zamisel je bila vas, naseljena izključno z rojaki, ki naj bi na teh 290 zemljiščih v vsem ohranila slovenski značaj.

Čeprav so bile to utopične sanje, smo prepričani da je gospod Janez v nebesih ponosen, da se v vaški cerkvi Marije Kraljice, zgrajene s slovenskimi rokami, še vedno vsak dan daruje sveta maša v slovenskem jeziku, da ima vas še zmeraj svoje reprezentativno in vodilno društvo, z delavnimi in odgovornimi odborom, da imajo otroci že sedemdeset let nepretrgoma sobotno slovensko šolo ter da se v domu redno prijateljsko srečujemo pri kulturnih, družabnih in športnih dejavnostih.

Vse to pa ni nastalo niti ne živi samo od sebe. Je zasluga nešteti vaščanov, med katerimi ima nedvomno prvo mesto Hladnik, z njim pa tudi vsi duhovniki iz družbe lazaristov, pobudniki duhovnega in vsestranskega napredka v vasi.

Kulturno delovanje so omogočali razni kulturni ustvarjalci, voditelji, učiteljice in učitelji slovenske šole, pevovodje in pevci dolgoletnega mešanega pevskega zbora, otroškega, dekliškega in mladinskega zbora, skupnega

zbora Lanús – Carapachay, člani raznih ansamblov, starejših in mlajših folklornih skupin, velikega števila talentiranih režiserjev in še mnogo več odrskih igralcev najrazličnejših starosti, gledaliških pomočnikov, ki so skupaj omogočili ogromno število kvalitetnih predstav. Posebno omembo zaslužijo vztrajni raznašalci slovenskega tiska in pobiralci vseh vrst prispevkov in članarin.

Gradbeno sodelovanje izvira že v času prvih vaških hiš, ko so si sosedje solidarno pomagali ob zalivanju cementnih streh. Kmalu pa so še sledile skupne gradnje starega doma, župnišča, cerkve in sedanjega Hladnikovega doma. Potom olepševalnega društva, izkopali so se odtoki vode, sestavili pločniki, posadila drevesa in opravila nešteta posredovanja po raznih uradih.

Mladinske organizacije stalno opravljajo dragoceno formativno delo s pripravo raznih nastopov, športnim treningom in tekmovanji, včasih tudi sestanki in tečaji. Starejši mladeniči so se po zaslugi organizatorjev prijetno družili in organizirali romanja, izlete in druge izhode. Krajevni odsek Zveze mater in žena opravi veliko skritega a potrebnega dela v pomoč rojakom v stiski.

Vsako organiziranje prireditve, srečanj ali raznih praznovanj zahteva naporno pripravo, izvedbo in pospravo, predvsem pa pri tem izstopa delo v kuhinji. Nadvse zaslužno je

prostovoljno delo pri oskrbovanju društvene okrepčevalnice. Dolgo naštevanje je vendar le bežen pregled ogromnega skupnega dela, ki ga lahko označimo kot davek za skupnost. Brez dvoma drag davek, ki pa se povrača v korist vsakega izmed nas. Ta korist ni ekonomskega značaja, vredna pa je mnogo več. Sodelovanje nas naredi delujočo skupnost, ki bogati vsakega njenega člana.

V želji, da podčrtamo zasluge vseh, smo se odločili za skupinsko priznanje, ki ga bo v imenu živih in pokojnih članov *društva Slovenska vas* prejel Stane Jemec, večkratni predsednik Društva in sedanji podpredsednik.

Alenka Jenko Godec

Rodila se je 13. januarja 1942, očetu Jožetu in mami Fridi. Imela je starejšega brata in dobila še mlajšo sestro. Takrat so stanovali v Straži pri Novem mestu. Oče je bil pri domobrancih. Da bi ga ne ujeli, se je po vojni skrival pri stari mami. Ves ta čas so stražili hišo, prepričani, da se bo vrnil, vendar je novembra leta 1945 uspel pobegniti čez mejo ter se pridružil slovenski taboriščni skupnosti v Serviglianu. Alenki so že ob koncu vojne, ko je bil še v Sloveniji, rekli, da je oče mrtev. V tem prepričanju je živela vse do leta 1954, ko so aprila z mamo odšli v Argentino. Šele takrat so ji povedali, da je oče še živ ter da jim je pakete, ki so jih po vojni prejeli, da so lažje preživeli, pošiljal oče in ne nek sorodnik iz Amerike, kot ji je vedno govorila mama.

Že v Argentini, in v težkem vzdušju domotožja, se je takoj vključila med prve slušatelje literarnega krožka, ki je par let kasneje pre-rastel v Srednješolski tečaj ravnatelja Marka Bajuka. Skupaj z Bojem Petričkom, Milanom Bevkom, Tonetom Mizeritom, Alenko Prijatelj, Meto Debeljak in Meto Duh so sestavljali prvo skupino krožkarjev, kateri sta predavala dr. Marko Kremžar in Milan Magister.

Med prvimi dejavnostmi v Argentini, se je udeleževala v Dekliški dijaški organizaciji, kjer je bila tudi tajnica. Pozneje je sodelovala tudi v SDO. Tam je bila tudi pri folklorni skupini. Kot članica SDO je bila predsednica Centrale, skupaj s Tineto Vivodom, leta 1964.

V sklopu kulturnih dejavnosti je rada sodelovala pri raznih igrah, nastopih in recitacijah kjer je, v okviru praznovanja 25. letnice zdomstva, med vajami za Dumo tudi spoznala bodočega moža, Frida Beznika. V nadaljnjih letih mu je vedno bila v oporo v vsem njegovem gledališkem delovanju.

Klub nemalim obveznostim in skrbem za družino, si je vedno našla trenutek tudi za sodelovanje v raznih organizacijah. Skrb za obstoj slovenske skupnosti jo je približala odboru Zedinjene Slovenije, kjer je tudi zasedala mesto predsednice med leti 2009 in 2012.

Leta 1998 se je vrnila na Srednješolski tečaj, kjer sodeluje kot tajnica neprekinjeno do današnjega dne.

Priznanje društva Zedinjena Slovenija za zasluzno delo pri ohranjanju slovenstva prejme gospa *Alenka Jenko Godec*.

Najlepša hvala vam za bleščeči zgled. Upamo, da bomo znali hoditi po poteh pridnega in nesebičnega delovanja še na mnoga leta, v prid naše drage slovenske skupnosti.

GOVOR PROF. MARTINA SUŠNIKA

ob Slovenskem dnevu in obletnici Društva Slovenska vas

Teklo je leto 1984. Na dan obletnice Društva Slovenska vas se je petletni pobček zabaval in letal na velikem igrišču Hladnikovega doma, ki je za takratnega majhnega otroka bilo še toliko bolj veliko in zabavno. V dvorani je bilo na tem, da prične popoldanska akademija, in mama je zaradi tega poklicala otroka in mu ukazala naj se udeleži prireditve. Ne samo to: sedel naj bi z družino v prvi vrsti, ker je pač njegov oče predsednik društva. Vsakršno ugovarjanje je bilo zaman; fantek bi moral pridno v prvo vrsto, da prisluhne slavnostnemu govoru, ki je bil že na tem, da prične. A predno bi vstopil v dvorano, si je moral, kot vsi pričujoči, še pripeti slovensko zastavico na prsa, da bi se udeležil kulturnega programa kot se spodobi. Ker je bil pač sin predsednika društva je tisto leto fantek bil prisostvoval mnogim obletnicam in še drugim prireditvam, ki jih v naši skupnosti, kot vemo, nikdar ni bilo malo. Verjetno je bil teh slavnosti malo naveličan. A ta prireditve, v domu v katerem je bil oče predsednik, je bila pa seveda še posebne pomembnosti, in, hočeš nočeš, se je nje moral pridno udeležiti. Tako mu je torej mamica pripenjala slovenske barve na oblekico in ga pripravljala za vstop v dvorano, med tem ko je on čutil da se nekaj ne strinja z lastno voljo. Zato je tedaj izrekel besede, ki so ostale materi (in njemu) v spominu kot poučljiva anekdota. Odločno je rekel mamici: »Nočem bit' več Sloven'c.«

Zakaj menim, da je bila anekdota poučljiva? Pomagala je staršema, da sta spoznala, da bi vsiljevanje prav možno povzročilo ravno tisto, kar nasprotuje izvirnim ciljem. Kot vemo, vsiljevanje ponavadi vodi v obratne posledice, kot jih človek namerava doseči, še posebno ko gre za vzgojo, zaradi upora ki ga povzroči. Če pa kvečjemu doseže ubogljivost, nastane ta v sprtju s spontanostjo in povzroči otrpela dejanja in zavestno ali podzavestno borbo človeka s samim seboj. Hvala Bogu sta starša to pravočasno spoznala in sta preprečila te obe škodljivi možnosti. Pobček se navsezadnje ni odpovedal svojemu slovenstvu in celo postal več ali manj aktiven član naše skupnosti, v kolikor mu je bilo v moči, in to ne zaradi zunanjega prisiljevanja, temveč iz notranjega prepričanja.

Prav gotovo lahko rečemo, da bi se tisti fantek dejansko ne mogel popolnoma odreči slovenstvu, pa četudi bi hotel, ker se človek ne more popolnoma odpovedati temu kar dejansko je. Lahko to seveda poskusi, lahko celo ravna na način, ki se ne strinja z njegovim osebnim bistvom; lahko si domišlja, da je popoln ustvarjalec samega sebe in da je dediščina, ki jo je prejel, nekaj kar lahko kratkomalo zavrača... A konec koncev to vodi le v frustracijo in poraz, kajti ovira pristni razvoj.

Človek lahko raste le v zvestobi temu kar je, tako da udejstvuje zmožnosti, ki jih ima in ki njegovemu bistvu pripadajo. O tej zvestobi se je v naših krogih že nešteto krat govorilo in sam se s to mislijo tesno strinjam.

Res je pa tudi, da ne more biti ta zvestoba le učinek ubogljivosti zaradi ubogljivosti same. Taka ubogljivost in taka zvestoba, ki temeljita na nepoznanju vrednot do katerih je oseba »ubogljiva« in »zvesta«, običajno ne preseže opresivnega značaja, ki človeka tlačí in ga spravi v notranjo borbo. Ubogljivost vrednotam sodeluje z osebno rastjo le, če so te vrednote globoko v srcu utelešene, to pa je mogoče le, če jih oseba resnično in globoko spozna kot vrednote. Le takrat vrednote resnično privlačijo k sebi, nam vzbujajo moči za delo in tudi za morebitno požrtvovalnost, in le tako ohranijo človekovo enotnost, ki je znak popolnosti. Če jih pa sprejmemo na slepo, brez pravega prepričanja, jih sprejmemo le deloma, in tako postanemo razdvojeni in nemočni, ker energijo zapravimo v tej notranji razdvojenosti in ker nas te vrednote ne zmorejo resnično privlačiti.

Kot pravi dr. Komar: »Samo utelešene vrednote so lahko popolnoma napolnjene z energijo. Tiste, ki so postale »meso in kri«, to se pravi tiste, ki so prodrle v sam življenjski slog oseb. (...) Kajti tisto, kar ni prevzeto z vsem našim bitjem, je prevzeto samo deloma, in ostane deloma ne-prevzeto. in potem se zaradi ambivalence, ki se zgodi, izkaže kot deloma zavirano in ovirano. (...) Iz tega povprečnega prevzemanja nastanejo zatežene religioznosti, zatežene kulture, zatežene šole. (...) vrednote, ki niso bile notranje osvojene, ker niso bile notranje doživete kot vrednote, ostanejo zunaj lastnega človeškega subjekta in zato izključene iz rasti, ki ga vodi k popolnosti.«

Poleg tega, naj dodam še to: le vrednote, ki so globoko utelešene, izžarevajo iz osebne ga življenja tudi drugim, kar pomeni da je v skupnem življenju in pri vzgoji pristno utelešenje vrednot neizogibna naloga. Kot je menil tudi dr. Komar: človek uči zelo malo s tem kar reče, malo več s tem kar dela, predvsem pa uči s tem kar je. Neuspešen je poskus, da druge zvabimo k objemu vrednot o katerih govorimo, a jih nismo zmožni sami resnično živeti. Mlade generacije imajo za tako nepriestnost poseben čut, zato se moramo tega še posebej varovati.

Obrnem se na te misli ker, po mojem skromnem mnenju, pripadajo prav tako osebnemu življenju posameznika kot življenju skupnosti, in bi znale biti razjasnjujoč kažipot za sedanja vprašanja, izzive in težave naše slovenske skupnosti v Argentini.

Nekatere težave dejansko niso nove. Zanimivo je, ko človek prebira stare zapiske iz sej

in srečanj prvih let naše skupnosti, kako se nekatere problematike ponavljajo: problem asimilacije, vprašanja o odnosu skupnosti s tukajšnjim svetom, polemike med starejšimi in mlajšimi člani, upadanje pri številu aktivnih delavcev, itd. To so že stare zadeve, ki so pa vsekakor vedno nove, saj jim je treba vedno na novo najti rešitev v spreminjajočih se razmerah. Po drugi strani, so pa marsikateri problemi ki popolnoma zavisijo od časovnih slučajnosti in okoliščin. Seveda ima naša skupnost dandanes svoje posebne težave in izzive. To je povsem razumljivo, saj po sedemdesetih letih obstoja skupnost ni enaka tisti, ki je napravljala svoje prve korake na takratnih »tujih« argentinskih tleh. Takratno domotožje, na primer, ni veljavno za nove rodove, ali pa vsaj ne v istem smislu kot takrat. Celotna prireditve, kot Slovenski dan, so s časom dokaj spremenile svoj namen.

Tudi Argentina ni ista kot takrat in, predvsem, odnos današnjih članov skupnosti s to državo, ki je za večino izmed nas »domovina«, se ne istoveti z izkušnjo naših prednikov. Prav tako odnos s Slovenijo ni isti danes kot ob prisilni zapustitvi naših dedov, saj se je tudi v Sloveniji marsikaj odločilno spremenilo. In končno, seveda, tudi svet ni isti kot sedemdeset let nazaj; drugačne so navade, značilnosti, možnosti in tudi nevarnosti. Zaradi vsega tega je razumljivo, da si tudi mi, kot slovenska skupnost, na novo zastavimo vprašanja o načinu našega delovanja, predvsem pa ponovno razjasnimo kateri so naši cilji in zakaj bi ti cilji dejansko sploh morali biti. Tako bomo uspešno znali napraviti potrebne spremembe, ne da bi ta spreminjanja pomenila zatajitev tistih vrednot, ki nas še vedno vabijo k zvestobi, saj njihova veljavnost ni oslabela s časom.

Marsikaj se je spremenilo, to seveda velja. Velja pa tudi, in to sodobni svet rad pozabi, da ni vse podvrženo spremembam. Moramo torej ponovno prodreti v bistvene zadeve in segati v nespreminjajoče vrednote, da se bomo znali s spremembami prilagoditi današnjim razmeram v prid novih generacij, in da bodo one tako zmogle doseči kar je večnega. Če sežemo v to, kar je jedrnato, in to v osebnem življenju utelesimo, bomo prav gotovo imeli večje možnosti, da ohranimo našo skupno življenje in prenovimo naše moči. Le tako bomo lahko še naprej skupaj delovali, ker bomo videli in vedeli, da je to dobro, da pripomore k naši osebni in družbeni rasti.

Ne iz same dolžnosti, čeprav sta janzeniistična in prusjanska morala imeli velik vpliv na slovenski narod in smo do neke mere tudi mi to podedovali. Po tisti strani ne bo šlo, ker to razdvoji človeka in mu uniči spontanost, svobodo in živost. Kar vprašajmo tiste, ki so kot breme vlekli ta čut dolžnosti, dokler se ga niso naveličali in jih zdaj ne znamo več pridobiti k nam. Tudi iz samega užitka ne bo šlo, čeprav nas sodobna kultura plitvega hedonizma hoče nekako v to prepričati; kajti ugodnost sama okameni smisel za delo, za požrtvovalnost in za odgovornost, brez

katerih se je nemogoče vzpenjati visoko ter spoznati in doseči tistih globokih dobrin, ki so potrebne za resnično rast.

Morda smo ravno mi tisti ki imamo izredno možnost, da najdemo krepkostno sredino, ki bi znala zediniti red s spontanostjo, resno delo z veseljem, svobodo z odgovornostjo, osebno skrb z odprtostjo do drugih... Morda smo ravno mi poklicani, da združimo kar je v slovenstvu in v južnolatinstvu najboljšega.

Imamo v naši skupnosti izvrstno odprto polje za vzbujanje in razvoj različnih interesov: umetniških, športnih, intelektualnih, verskih in celo ekonomskih. Morda je ravno naša skupnost priložnost, da vsakdo resnično spozna kdo je in kdo zmore biti, da se globoko najde in sprejme, in lahko tako tudi pospešuje osebni razvoj, da doseže najboljšo verzijo samega sebe, vzpenjajoč se v višine, a z zavestno zvestobo do krepkih korenin.

Morda ravno v naši skupnosti lahko spoznamo, da so kljub razlikam in tako popularni generacijski razpoki, starejši in mladi vezani z nevidno nitjo, ki jih drži skupaj in da je to koristno za ene in druge. Morda ima vsak v njej možnost, kot malokje, da prispeva s tem kar zna in s tem kar resnično je, ter tako spozna da se osebna in družbena popolnost medsebojno hranita. Morda se ravno v njej –zaradi njenega ideološkega izvora– lahko naučimo, in potem učimo tudi sosede, da mora osebno izpopolnjevanje biti v prid skupnega dobrega, in da mora istočasno skupno dobro biti v prid osebnega izpopolnjevanja, ne da bi uničeval posameznikove interese in posameznikovo življenje; da oseba ne more rasti v samotji, istočasno pa ne more družba potlačiti osebnega življenja, ne da bi sama padla v mrtvilo.

Ti so, po mojem, izredno privlačujoči izzivi, ki nam zmorejo prenoviti moči. Izzivi ki pomnožijo energijo, ko človek spozna kaj je prejel v dediščini, in kaj bi lahko tudi dedoval drugim. Izzivi, ki morebiti lahko malo prestrašijo, a za katere sem, vsaj osebno, istočasno globoko hvaležen. Tako kot sem hvaležen svojima staršema, da sta razumsko ravnala s petletnim otrokom, ki se je takrat uprl slovenstvu. Tako kot sem hvaležen slovenski skupnosti, da mi je dala možnost za razvoj talentov, vsaj v skromni meri. Hvaležen sem ji tudi za tiste osebe, ki so o vrednotah ne le govorili temveč jih izžarevali s svojim utelešenim zgledom. Vse to mi je mnogokrat prenovilo moči in upam, da mi jih bo še.

Danes, petintrideset let po omenjeni anekdoti, sem jaz na vrsti, da ob 67. obletnici Društva Slovenska vas in ob 64. Slovenskem dnevu stojim na odru Hladnikovega doma s slavnostnim govorom. Tam spodaj poslušata starša, ki mi nudita zgled, in tudi petletna hčerka, ki se morda sprašuje zakaj mora vse to poslušati, kaj njen ati sploh govori in kdaj bo že enkrat nehal. V enih in drugih najdem moč za izredne izzive, jasnost pri spoznavanju vrednot in, kljub moji nesposobnosti, poklic za njihovo utelešenje.

Hvala lepa.

JUAN OCTAVIO PRENZ

14. novembra je zapustil ta svet Juan Octavio Prenz, profesor, pisatelj, prevajalec iz slovenščine in srbohrvaščine, kulturnik. Rojen je bil v Ensenadi de Barragan, poreklo mu je bilo istrsko. Močno je bil povezan s slovenstvom. O njegovi smrti so poročali tudi časopisi v Sloveniji.

Prva antologija slovenske poezije po izboru velikega Cirila Zlobca, izdana tu v kastiljščini, je njegovo delo.

Prevod v slovenščino njegove »Sólo los árboles tienen raíces« je zelo priporočljivo

branje; prevod Ferdinanda Miklavca je odličen, tako da imaš občutek, da bereš prav izvirnik. Predgovor tej slovenski izdaji je napisal Marko Kravos, ki nas je pred nedavnim obiskal tu v Buenos Airesu. Knjiga je še posebno zanimiva, ker opisuje tudi življenje določene slovanske skupine priseljencev v mestu Ensenada de Barragan.

In še na koncu knjige piše Marko Kravos (odlomek): »V mozaično grajenem romanu, kjer se prepletajo stvarnost in domišljija, svetovna zgodovina in osebna naličja ter vloge,

pisatelj Prenz izpostavi človeka kot posameznika, ki je okoren in nebogljen v svojem ravnanju, a obenem tudi neuničljiv v svoji radoživosti in zvest svoji enkratni osebnosti. Skratka, to je kolektivni roman o individualistični veličini človeškosti.«

Na zadnji platnici te knjige so tudi besede Claudia Magrisa, osebnosti med italijanskimi pisatelji in poznavalca tržaškega položaja.

Dve Prenzovi deli sta prevedeni v slovenščino; poleg omenjenega Samo drevesa imajo korenine še »Libertades mínimas« pod naslovom Prostodušne malenkosti, izbor njegovih pesnitev. Romane je napisal še tri: »Carnaval y otros cuentos«, »Fábula de Inocencio

Honesto, el degollado« in »El señor Kreck«. Vse seveda v španščini. Najpomembnejše zbirke poezij so pa »Mascarón de proa«, »Cuentas claras«, »Cortar por lo sano« in »La santa Pinta de la Niña María«.

Prejel je več nagrad. Na univerzah v Ljubljani, Buenos Airesu, La Plati, Beogradu in Trstu je bil docent za hispanistiko. V Trstu je ustanovil center PEN, ki mu je tudi predsedoval.

Njegova hčerka, Cecilia, je poročena v Sloveniji in vodi kuturni center »La casa de Kamna«, ki nekako povezuje slovensko in argentinsko kulturo.

Rok Fink

SREBRNI JUBILEJ FOLKLORNE SKUPINE MARIBOR

Bil je “naš večer”. Zakaj? Ker smo obhajali našo 25-letnico. Ob priliki X. Evropskega večera smo obeležili naš srebrni jubilej. Praznovali smo ga v soboto, 16.novembra, v slovenskem domu v Karapačaju.

Kot je že običajno, je za glasbo in ples poskrbel naš dolgoletni prijatelj Albert Daisen, ki je znal navdušiti stare in mlade do zgodnjih jutranjih ur.

Zunanji prostor doma je bil lepo okrašen, oder pripravljen, iz stojnic je dišalo po dobrotah in gostje so začeli prihajati ob napovedani uri. Dvorišče se je spremenilo v pravi “živžav”.

Na oder je stopil predsednik karapačajskega doma, g. Franci Žnidar, nam čestital, priznal, da smo važen del karapačajskega doma in izrazil, da je ponosen na nas in naše delovanje.

Program smo začeli z litvansko folklorno skupino INKARAS, ki se že skoraj 50 let predstavlja po Argentini in v tujini. Pokazali so dinamične in vesele plese prepletene s klasičnimi in modernimi ritmi

Sledila je ukrajinska skupina “Viter”, ki je del ukrajinskega kulturnega društva Prosvita. Člani te skupine so se udeležili raznih seminarjev, začeli z delovanjem leta 2016 in prvič nastopili v glavnem mestu na proslavi “Buenos Aires celebra Ucraina”, kjer so izstopali zaradi njihovih plesov.

Škotska folklorna skupina “Fir Chlis” pod vodstvom Fernanda Rassorija, je bila ustanovljena nekaj let nazaj in nam je pokazala splet tipičnih škotskih plesov.

Vsaka vstopnica je imela številko in tako je vsak imel možnost, da kaj dobi, saj smo žre-

bali 12 lepih, bogatih dobitkov. Imeli smo pa tudi že običajni srečolov; na razpolago je bilo skoraj 400 dobitkov.

Končno smo prišli na vrsto tudi mi: folklorna skupina “Maribor”, pod vodstvom Ani Senovršnik. Tokrat smo pokazali splet koroških plesov in še dodatek: dva plesa na Avsenikovi melodiji, katera smo največkrat zaplesali v tem obdobju, celo pred znamenitim Slavkom Avsenikom skoraj pet let nazaj, kar nam je v veselje in ponos.

Po našem plesu je stopila na oder predstavnica veleposlaništva Republike Slovenije v Argentini, svetovalka Petra Česen Čatar, ki nam je čestitala v imenu veleposlaništva in podala priznanje iz strani Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu vlade Republike Slovenije, za ohranjanje slovenske kulture izven matične domovine. Bili smo ga zelo veseli.

Dobili smo kar precej čestitk: Pristavske folklorne skupine, Slovenske kulturne akcije,

folklorne skupine Mladika, itd. Nekaj pozdravov in čestitk je pa celo prišlo iz Slovenije in Italije: skupina Prifarski Muzikanti, Gregor Avsenik z družino, Cita in Jože Galič, folklorna skupina Leščček iz Veržeja, folklorna skupina Jurovčan iz Jurovskega dola pri Mariboru, skupina Čuki, KUD Stična,Tomaž Kunstelj (veleposlanik Republike Slovenije v Italiji) in še nekaj drugih. Zelo, zelo smo bili veseli vseh teh čestitk. To so naši prijatelji

s katerimi smo v stiku in so nam hoteli poplepšati večer z njihovimi pozdravi, dobrimi željami ter vzpodbudnimi besedami.

Voditeljica skupine, ga. Ani Senovršnik, je po priznanju vzela v roke mikrofona, na kratko podala zgodovino skupine, našela, da je v 25 letih plesalo 38 ljudi in povedala, da se folklorna skupina Maribor odpravlja na drugo turnejo po Sloveniji meseca februarja leta 2020, kjer bomo imeli kar precej nastopov in celo predstavili argentinsko folkloro. Zahvalila se je sedanjim in bivšim članom za prizadevanje, trud in vztrajnost. Na našem jubileju je bilo tudi nekaj teh članov, ki so v prejšnjih letih sodelovali s skupino. Zato smo jih povabili na oder in ker smo dobili lepo torto v dar, smo vsi skupaj zapeli našo lepo “Kol’kor kapljic” in za dodatek še “cumpleaños feliz”. Trije od sedanjih članov smo tudi dobili darilo, ker smo pri skupini že od vsega začetka, celih 25 let (Ani Senovršnik, Maks Skarlovnik, Marjana Pirc).

Hvaležni smo vsem, ki so nam pomagali najsi bo z delom ali pa z lepimi besedami, vsakemu posebej iskren »Bog lonaj«.

Ni manjkalo solza, obujanja spominov, lepih in ganljivih trenutkov. Važno pa je le to, da folklorna skupina Maribor nadaljuje s poslanstvom, ohranja slovensko dediščino, skrbi za pretok slovenskega plesnega izročila iz roda v rod. Radi smo skupaj, radi plešemo, radi vadimo in radi bomo šli v Slovenijo kjer se bomo naučili “slovenstva” v pravem pomenu ter prišli v stik z ljudmi, ki nas imajo radi in mi njih ... “Korajža velja” pravijo in to res drži, kajne?

Ko bomo prišli nazaj se pa bomo spet javili in napisali kako je bilo. Do takrat pa nasvidenje!

Folklorna skupina Maribor

PATER MIRAN ŽVANUT MED NAMI!

Meseca novembra nas je obiskal slovenski jezuit in prijatelj p. Miran Žvanut. Nekajkrat je že pripotoval pod Južni križ in se vsakič rad srečal z našimi rojaki, predvsem s slovensko mladino v Argentini. P. Miran je vesel vsakega našega Slovence, ki ga obišče na župniji v Dravljah. Vsako leto tudi sprejme skupino naših maturantov, daruje sv. daritev, pripravi zanje duhovne vaje, jih spremlja v Kočevski rog ali tudi na kak izlet v hribe po čudoviti Sloveniji.

Pater Miran prihaja iz župnije svetega Frančiška Ksaverija na Lozicah. Po srednji šoli in odsluženem vojaškem roku je študiral na Fakulteti za lesarstvo, Fakulteti za farmacijo in Teološki fakulteti.

Leta 1999 je vstopil v jezuitski red in po končanem noviciatu šel na jezuitsko prakso v Rim, od tam pa na študij filozofije in teologije v Dublin na Irsko.

Po mašniškem posvečenju, leta 2006, je bil poslan v župnijo Ljubljana Dravlje, kjer je opravljal službo kaplana. Po študiju duhovnosti na Univerzi Santa Clara v Združenih državah Amerike in opravljeni tretji probaciji v Čilu, se je vrnil v Slovenijo, kjer se je posvetil študentski pastoralu v Mariboru.

Junija 2014 je bil imenovan za župnika v župniji Ljubljana Dravlje.

Že od mladih let se p. Miran ukvarja tudi s športom. Igral je košarko, smučal, rad teče in kolesari. Pretekel je več maratonov, med njimi tudi bostonskega.

Ko je p. Miran napovedal letošnje potovanje, je izrazil željo, da bi se rad tudi tokrat srečal z našo slovensko skupnostjo. Zelo nas je razveselila vest o njegovem prihodu, zato nismo zamudili prilike in po skupnem dogovoru pripravili kar tri srečanja. Za organizacijo in izvedbo teh, so poskrbeli Irena Urbančič

Poglajen, Mirjam Oblak in Tone Malovrh.

Prvo srečanje se je organiziralo za skupino Mladcev in Mladenk iz vseh okrajev. Vršilo se je v Našem domu San Justo, v petek, 15. novembra, ob 19. uri. Pater Miran je seznanil mlade in njihove voditelje s svojo življenjsko potjo, ki ga je privedla do duhovništva. V tem poklicu je najbolj srečen, saj mu ta prinaša največje veselje do življenja! V nagovoru jih je pater Miran spodbudil, naj vsak išče to, kar ga notranje osrečuje. To pa človek odkrije le, ko

ima pravi odnos do Boga in sočloveka. Sledil je družabni del z razgovorom ob malici, ki so jo pripravili mladi udeleženci srečanja.

Še isti dan, ob 21. uri, se je v veliki dvorani Našega doma, vršilo tudi srečanje p. Mirana s slovensko mladino iz vseh okrajev. Glavna tema večera je bila: “Veselje do življenja!” Pater je najprej povedal, kako so razne osebnosti razmišljale o veselju in kaj pomeni biti vesel danes. Mladim je pomagal odkriti, v čem je pravo “veselje”. Najprej v hvaležnosti, ki je najlepši znak vselega srca! Zavest, da največje dobrine prihajajo od Boga, kot je življenje, ki nam je podarjeno; zdravje, plemenita osebnost, ki je zgrajena v vrednotah, ljubezen do samega sebe in bližnjega, dobri prijatelji, družina, itd ... Poudaril je važnost odnosov, kjer prevladujejo spoštovanje do različnosti, razumevanje, odpuščanje, iskren dialog ... Večer se je nadaljeval ob pogovoru, veselem vzdušju in dobri postrežbi.

V veliko veselje in v čast nam je bilo, da je naslednji dan daroval sv. mašo v Balantičevi šoli. Nepozabno je bilo srečanje z njim! Hvaležni smo mu za njegove globoke misli, ki so učencem in vsem navzočim segli do srca. Spoznali smo njegovega brata Pavla z ženo Natašo, ki sta s patrom pripotovala v Argentino in skupaj delili sobotno učiteljsko malico.

V nedeljo zjutraj je p. Miran daroval mladinsko sv. mašo v Slomškovem domu. Mladi in

ne tako mladi so poslušali njegove besede, nato se je pa še pridružil slovenskemu zajtrku na vrtu pod lipami.

V ponedeljek, 18. novembra smo se zbrali v Slovenski hiši na srečanju z zakonci in odraslimi, ki so prišli iz vseh okrajev velikega Buenos Airesa. Srečanja se je tudi udeležil vodja naših dušnih pastirjev dr. Jure Rode. Pred številnim občinstvom nam je pater Miran prikazal svoje duhovniško delo kot župnik v Dravljah. Soočil nas je z dejanskim stanjem mladine v Sloveniji, ki je zadnja leta zaskrbljujoče. Glavni vzrok pomanjkanja veselja do življenja je deprezija, ki pahne človeka v brezsmysel, potrošniška družba, nerazčiščena zgodovina, razdrte družine - to so nekateri vzroki prevelike žalosti mladih v matični domovini. “Človek je ustvarjen po Božji podobi, zato hrepeni po sreči, ljubezni, veselju!” Ko se oddaljuje od svojega bistva išče srečo tam, kjer je ne more najti! Najvažnejši je naš odnos do Stvarnika, do nas samih in sočloveka. Veliko misli, dvomov in vprašanj se je porodilo v nas, na katere je p. Miran odgovarjal. Srečanje smo zaključili s pogostitvijo v prijetni družbi.

Pobudniki in organizatorji se prav lepo zahvaljujemo dr. Juretu Rodetu za vso podporo in naklonjenost, vodstvu Mladcev in Mladenk iz vseh domov, predsednici osrednjih mladinskih organizacij Gabrijeli Oblak, predsednikoma sanhuške mladine: Kati Javoršek in Naceju Kržišniku, Balantičevi šoli v San Justu, odboru Slomškovega doma ter vsem, ki so pripomogli, da so srečanja tako lepo uspela.

Bogu smo iskreno hvaležni za obisk p. Mirana! Naše prijateljske vezi so se poglobile, saj smo se obogatili z njegovim pričevanjem. Opogumil nas je, da kljub težavam in preizkušnjam naj hodimo v življenju vedrega obraza, odprti in veseli! Bog daj, da bi se taka srečanja kmalu ponovila!

KOLEDAR

30. novembra

Zaključna prireditev in miklavževanje v Balantičevi šoli | Naš dom San Justo

30. novembra

Zaključna prireditev in miklavževanje v Prešernovi šoli | Slovenska Pristava, Castelar

30. novembra

Zaključna prireditev in miklavževanje v Slomškovi šoli | Slomškov dom

7. decembra

Zaključek šole v Jegličevi šoli Slovenska hiša

7. decembra

Zaključek šole in miklavževanje v Rožmanovi šoli | Slovenski dom San Martin

8. decembra

70-letnica in zaključek šole v Baragovi šoli Slovenska vas

8. decembra ob 10:00

Praznik Brezmadežne. Prvo sveto obhajilo. Slovenska hiša

14. decembra ob 20:00

Folklorna veselica na Pristavi

BOŽIČNA VOŠČILA

v Svobodni Sloveniji

Voščila bodo objavljena v tiskanem in spletnem časopisu teden dni pred Božičem, zato jih sprejemamo do nedelje, 15. decembra, po emailu na naš naslov svobodna.ba@gmail.com.ar ali osebno pri odbornikih Zedinjene Slovenije.

CENIK

Podjetja, profesionalci:
A - večji oglas (9x14cm): \$ 2800.-
B- manjši oglas (9x7cm): \$ 1400.-

Osebni oglasi:
C- družinski / osebni oglas: \$ 500.

Objava je istočasno tudi podpora našemu časopisu, zato lepo vabljeni, da nas podprete z vašim voščilom ali pa donacijo.

Hvala lepa!

MALI OGLASI

Krvavice, pečenice, suhe klobase (prekajene), čevapčiče

lahko naročite pri **Franciju Miklavcu**
tel/whatsapp **11 2766 8343**

“

ZA RAZMISLEK IN NASMEH

”

“En dober pregovor na dan, prežene slabo voljo stran”

PREGOVORI IN CITATI

MARTINOVANJE

11. novembra je god sv. Martina iz Toursa. V Sloveniji se dan sv. Martina praznuje kot praznik vina. Ta dan se - ob blagoslovu polnih sodov - mošt (nečisto in grešno vino) spremeni v pravo vino. Martinovanje pa se ne praznuje le 11. novembra, temveč po navadi cel teden.

Tudi v Argentini praznujemo Martinovanje. Kje drugje, kot v Mendozi, deželi sonca in dobrega vina! Odzvali smo se prijaznemu povabilu slovenskih mendoščanov in med njimi preživeli nepozabne dneve. Z veliko napora in dobre volje so organizirali tridnevni program. Hvala vsem za tako lepo sprejetje in na svidenje prihodnje leto!

O Martinovanju in vinu je mnogo pregovorov, prisluhnite jim:

• Svet Martin spremeni mošt v vin’.

(Slovenski pregovor)

• Učeni naj pijejo vino, neuki pivo, vse ostale živali pa vodo.

(Nemški pregovor)

• Vino ne opije človeka, ampak se človek opije sam.

(Kitajski pregovor)

• Vino ne rešuje težav, ampak mleko jih tudi ne.

(Ljudski pregovor)

• Dolen’c pa mora znati svoj vinograd obdelovati. Če tega ne bi znal, bi cviček zaman drugje iskal.

(Slovenski pregovor)

• Vino pij zmerno, da ti ne pokvari štirih reči: telesa, imetja, duše in časti.

(Nemški pregovor)

• Kamor vrag ne more osebno, tja pošlje vino.

(Hebrejski pregovor)

• Kdor z nami ne pije, je tat ali špijon.

(Italijanski pregovor)

• Tudi vino je bilo ljudem ustvarjeno v veselje. Radost srca in veselost je vino, če se ob pravem času zmerno pije.

(Svetopisemski pregovor)

• Vino je tehcnica ljudi.

(Nemški pregovor)

• Vino poneumi tudi modrece.

(Latinski pregovor)

• Vino nima krmila.

(Italijanski pregovor)

• Če človek pije malo, je dober kot ovca; če popije malo več, postane hraber kot lev; če prekorači mero, je okruten kot tiger; če pa mu pijača postane strast, je podoben svinji, ki se valja po blatu; nazadnje napravi iz sebe še opico.

(Hebrejski pregovor)

Izbral Jože Jan

“Zadnja kaplja mojega srca, to je moja domovina!”

Na praznik Kristusa, Kralja veseljstva, je v večni dom odšel nekdanji veleposlanik Republike Slovenije v Argentini in predsednik društva Zedinjena Slovenija

† PROF. AVGUŠTIN VIVOD

1944 - 2019

Spominjali se ga bomo kot ponosnega Slovenca, ki je že od mladih let deloval v slovenskih organizacijah v Argentini v prid ohranjanja slovenske identitete in kulture v diaspori, pri tem pa vedno gojil tudi hvaležnost do države, ki ga je sprejela.

Ženi Marjani in vsej družini izrekamo naše iskreno sožalje.

Naj počiva v miru!

Buenos Aires, november 2019

ZEDINJENA SLOVENIJA

Prof. Tinetu Vivodu v slovo

Dragemu Tinetu, predsedniku Zedinjene Slovenije ko se je Slovenija osamosvajala, in veleposlaniku Republike Slovenije v Argentini v obdobju 2006-2010 v hvaležen spomin.

Tine je bil vsa leta živa vez med Slovenijo in Argentino. Kot mlad profesor telesne vzgoje je mlade v Argentini rojene Slovence navduševal za šport v slovenskem duhu. Ko se je Slovenija osamosvajala, je prišel domov in kljub nevarnosti napada med vojno za Slovenijo o vojnih dogodkih in pogovorih redno poročal argentinskim medijem, od katerih so novice jemali tudi druge latinsko-ameriške države. S tem je močno pripomogel k takojšnjemu priznanju slovenske suverenosti iz strani držav Latinske Amerike. Junija 1995 je ob 50-letnici slovenske tragedije kot predsednik Zedinjene Slovenije prinesel kip Lujanske Marije v baziliko Marije Pomagaj na Brezjah. Kot slovenski veleposlanik pa je, med drugim, podpisal dolgo pričakovan socialni sporazum med Slovenijo in Argentino, za kar smo mu vsi iz Argentine priseljeni v Slovenijo iskreno hvaležni.

Tine Vivod je bil tesno povezan z našim društvom in z navdušenjem podpiral vse dejavnosti; večkrat je bil prisoten na naših taborih osebno ali s pozdravnim pismom.

Tine Vivod je bil prijatelj, ki je gradil in skrbel za medčloveške odnose. Naj mu bo Bog dober plačnik za vso plodovito delo v službi svojih dragih in Slovenstvu.

Dragi ženi Marjani, otrokom in vnukom izrekamo naše globoko sožalje.

IZSELJENSKO DRUŠTVO SLOVENIJA V SVETU

K•PAC S.A.

Fábrica de tubos y envases de cartón

Antonio Podrżaj e Hijos S.R.L.

Grupo HZ

briganti

PREMIUM LEATHER SHOES

GOLOMAX

SUPERMAYORISTA DE OFERTAS

CKC

LABORATORIOS CKC ARGENTINA S.A.

CA

CONSULTORES ASOCIADOS

oblak®

SVOBODNO SLOVENIJO SOFINANCIRA URAD VLADE RS ZA SLOVENCE V ZAMEJSTVU IN PO SVETU.

SVOBODNA SLOVENIJA | Glasilo Slovencev v Argentini

Uredniški odbor

SVOBODNA SLOVENIJA / ESLOVENIA LIBRE

Ustanovitelj Miloš Stare

Mariana Poznič, Cecilija Urbančič, Lucijana Hribar,

Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires - Argentina

Lastnik društvo Zedinjena Slovenija

Sonja Tomazin, Jože Jan, Jože Lenarčič, Miloš Mavrič,

email svobodna.ba@gmail.com

Predsednik Jure Komar

Marko Vombergar in Tomaž Žužek.

www.svobodnaslovenija.com.ar

Priloga s slikami

PRIJETEN SLOVENSKI DAN IN OBLETNICA DRUŠTVA SLOVENSKA VAS

Priloga s slikami

SREBRNI JUBILEJ FOLKLORNE SKUPINE MARIBOR

PATER MIRAN ŽVANUT MED NAMI!

JUAN OCTAVIO PRENZ

